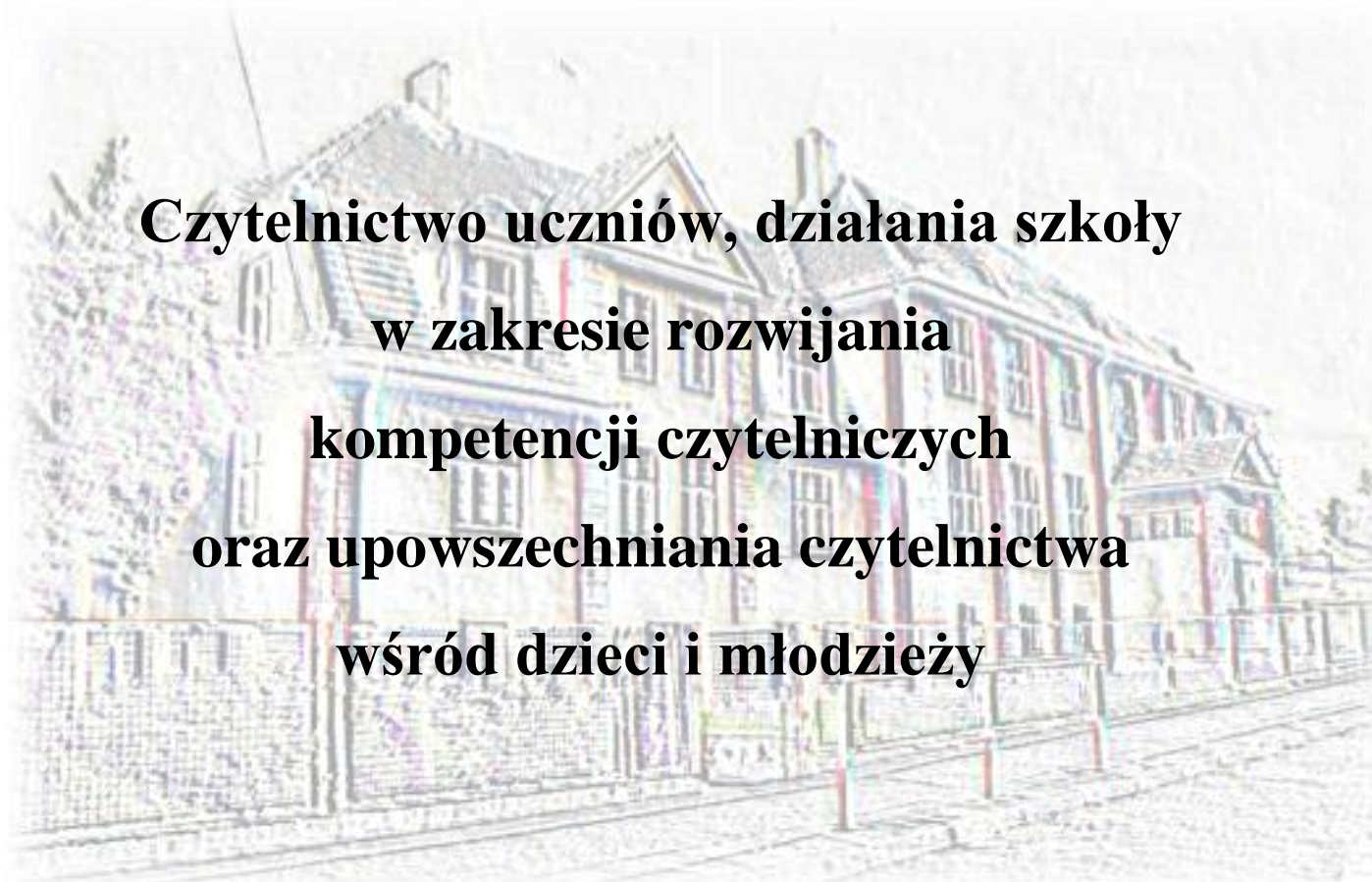

RAPORT EWALUACYJNY

**Czytelnictwo uczniów, działania szkoły
w zakresie rozwijania
kompetencji czytelniczych
oraz upowszechniania czytelnictwa
wśród dzieci i młodzieży**

**opracowanie : Jolanta Gałęziowska
Aleksandra Kmiecik
Jakub Cyptor**

Bytom . 2017

SPIS TREŚCI

- I. Wstęp - przebieg ewaluacji
- II. Cele ewaluacji
- III. Problematyka ewaluacji
- IV. Charakterystyka grupy badawczej
- V. Wyniki ewaluacji
- VI. Wnioski
- VII. Rekomendacje

I . Wstęp - przebieg ewaluacji

Prezentowany raport jest rezultatem ewaluacji wewnętrznej przeprowadzonej w Szkole Podstawowej nr 38 w Bytomiu przez zespół do spraw ewaluacji .Ewaluację przeprowadzono na podstawie Projektu ewaluacji : *Czytelnictwo uczniów, działania szkoły w zakresie rozwijania kompetencji czytelniczych oraz upowszechniania czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży* .

W okresie od września 2016 r. do maja 2017 r. zespół w składzie : Jolanta Gałęziowska , Aleksandra Kmiecik , Jakub Cytor , przygotował i przeprowadził ewaluację dotyczącą działań szkoły w zakresie rozwijania kompetencji czytelniczych oraz upowszechniania czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży.

Ewaluacja polegała na wszechstronnej analitycznej ocenie procesu planowania , przebiegu zbierania danych i końcowych efektów badania poziomu czytelnictwa uczniów szkoły.Nagrzędnym celem było przeprowadzenie badań jakościowych , pozwalających wesprzeć rozwój i dokonać zmian w działaniach szkoły w tym zakresie.

Źródłem informacji były następujące metody i narzędzia zbierania danych :

- kwestionariusz ankiety dla uczniów, rodziców i nauczycieli
- wywiad z dyrektorem (ustalenie oczekiwań wobec biblioteki)
- analiza dokumentacji i statystyki biblioteki szkolnej
- analiza podstaw programowych

Niniejszy raport został sporządzony na podstawie analizy materiału badawczego. - opisuje wyniki i wnioski z ewaluacji wewnętrznej .

II . Cele ewaluacji

1. Zebranie informacji dotyczących efektów pracy wychowawczo - dydaktycznej , głównie na temat:
 - ➔ poziomu kompetencji czytelniczych uczniów szkoły,
 - ➔ upowszechnienia czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży,
 - ➔ funkcjonowania biblioteki szkolnej
2. Dostarczenie zainteresowanym (tj.nauczycielom , uczniom , rodzicom , dyrekcji szkoły) informacji o wynikach ewaluacji.

III . Problematyka ewaluacji

Pytania kluczowe :

- *Czy biblioteka jest dostępna?*
- *Jaki rodzaj literatury jest czytany przez uczniów?*
- *Jakie są oczekiwania dzieci, rodziców i nauczycieli w zakresie wyposażenia biblioteki szkolnej ?*
- *W jakim stopniu biblioteka zaspokaja potrzeby użytkowników ?*
- *Jakie działania mogą usprawnić pracę biblioteki?*
- *Jaki jest poziom kompetencji czytelniczych uczniów?*
- *W jaki sposób w naszej szkole jest upowszechniane czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży?*
- *Czy w szkole prowadzi się analizę czytelnictwa dzieci i młodzieży?*
- *Czy w szkole realizuje się treści podstawy programowej w zakresie rozwijania kompetencji czytelniczych?*

IV . Charakterystyka grupy badawczej

W trakcie ewaluacji przeprowadzono badania wśród :

1. nauczycieli (ankiety , rozmowy)
2. uczniów klas III , IV , V , VI (ankieta)
3. rodziców uczniów klas III - VI

ad 1) Ankiety wypełniło 13 nauczycieli zatrudnionych w SP nr 38 w Bytomiu

ad 2) Ankiety wypełniło : 38 (97,4 %) uczniów klas trzecich oraz 83 (95%) uczniów klas IV - VI

ad 3) Ankiety wypełniło 78 (62%) rodziców uczniów klas III - VI

Ponadto został przeprowadzony wywiad z dyrektorem szkoły oraz dokonano analizy dokumentacji biblioteki szkolnej. Do analizy ankiet w uzasadnionych przypadkach uwzględniono wyniki *Raportu Czytelnictwo dzieci i młodzieży* (RAPORT), który został opracowany przez Zofię Zasacką i opublikowany przez Instytut Badań Edukacyjnych we wrześniu 2014 r.

V. Wyniki ewaluacji

Wyniki przeprowadzonej ewaluacji i ich interpretacja wiążą się z udzieleniem odpowiedzi na pytania ewaluacyjne .

• *Czy biblioteka jest dostępna?*

Zasady korzystania z biblioteki określa regulamin czytelnicy i wypożyczalni. Zgodnie z nim zbiory wypożyczalni służą wszystkim uczniom, nauczycielom i innym pracownikom naszej szkoły oraz rodzicom.

Biblioteka zlokalizowana jest na I piętrze w bocznym skrzydle szkoły obok pomieszczeń dydaktycznych (*dwie klasy*) i gabinetu higienistki szkolnej . Ze względu na to , że SP nr 38 jest małą placówką , wszyscy użytkownicy biblioteki mają łatwy dostęp do jej pomieszczeń.

Biblioteka składa się z dwóch pomieszczeń : czytelnicy i wypożyczalni. W czytelnicy znajduje się bardzo dobrze skompletowany księgozbiór podręczny oraz czasopisma dla dzieci.

W wypożyczalni dzieci oraz nauczyciele mają wolny dostęp do półek - każdy użytkownik biblioteki może sam dokonać wyboru książek , które chce wypożyczyć. Wydzielono półki z lekturami , które wypożyczane są zgodnie z harmonogramem i w porozumieniu z nauczycielami edukacji wczesnoszkolnej oraz nauczycielami języka polskiego. Ponadto w wypożyczalni znajduje się regał z nowościami oraz książkami polecanymi do czytania. Z księgozbioru podręcznego w czytelnicy korzystają uczniowie (książki udostępnia bibliotekarz) oraz nauczyciele - na zajęcia dydaktyczne.

Biblioteka (wypożyczalnia i czytelnicy) udostępnia swoje zbiory użytkownikom codziennie od godz.8.15. W roku szkolnym 2016/2017 w poniedziałki i środy czynna była do godz.15.00 , w czwartki do godz.14.00 , a we wtorki i piątki - do godz.13.00.

Zdecydowana większość badanych rodziców jest zdania , że godziny pracy biblioteki są odpowiednie - były tylko 2 głosy , że powinna być czynna do godziny 14 lub 15 , a 36% nie ma zdania na ten temat. Świadczy to braku informacji na temat godzin pracy biblioteki , choć informacja taka podana jest przy wejściu do szkoły , na drzwiach biblioteki oraz na stronie internetowej szkoły.

O dostępności biblioteki może też świadczyć fakt , że książki, które czytają nasi uczniowie w wolnym czasie najczęściej są wypożyczone z biblioteki szkolnej -- 61% uczniów klas IV - VI oraz 53% uczniów klas III . Również rodzice potwierdzają , że najwięcej książek czytanych przez ich dzieci pochodzi z biblioteki szkolnej .

• *W jakim stopniu biblioteka zaspokaja potrzeby użytkowników ?*

Z biblioteki mogą korzystać : uczniowie – na podstawie zapisów w dzienniku klasowym, nauczyciele i pracownicy szkoły oraz rodzice – na podstawie karty czytelnika dziecka.

Wszyscy użytkownicy w znacznej mierze są zadowoleni z obecnego stanu i działalności biblioteki szkolnej. Zbiory biblioteki są oceniane jako wystarczające - tak podało 93% nauczycieli , 93% rodziców uczniów klas III , 55% rodziców uczniów klas IV - VI oraz 65% uczniów. (20% uczniów podało , że są bardzo bogate.)

Za niewystarczający uznał księgozbiór 1 nauczyciel , 10 uczniów oraz 3 rodziców. Sporo rodziców nie ma zdania na temat zasobności zbiorów bibliotecznych - 41%.

Z informacji uzyskanych od ankietowanych nauczycieli wynika, że nie korzystają oni zbyt często z zasobów biblioteki szkolnej. 38% z nich korzysta z zasobów biblioteki często, 31% - czasami, a 31% rzadko.

Nauczyciele przede wszystkim korzystają z zasobów książkowych, które oceniają jako przydatne dla swej pracy. W procesie nauczania wykorzystują znajdujące się w naszej bibliotece książki związane z nauczaniem przedmiotem, książki z księgozbioru podręcznego, lektury. Z analizy ankiet wynika, że nauczyciele klas I - III głównie korzystają z księgozbioru podręcznego (83%) oraz lektur (100%), nauczyciele uczący w klasach starszych wykorzystują w głównej mierze znajdujące się w naszej bibliotece książki związane z nauczaniem przedmiotem (71%) oraz książki z księgozbioru podręcznego (57%). Zbiory biblioteki służą nauczycielom głównie jako pomoc w realizacji zagadnień omawianych podczas zajęć (69%), do wdrażania uczniów do samodzielnej pracy (69%), do przygotowania konkursów, apeli itp. (61%) oraz do opracowania tematów lekcyjnych - (46%).

Nauczyciele za nadrzędną funkcję biblioteki szkolnej uznali wypożyczanie wypożyczanie książek dla dzieci i tworzenie warsztatu informacyjnego.

Książki, które czytają nasi uczniowie w wolnym czasie najczęściej są wypożyczone z biblioteki szkolej - 61% uczniów klas IV - VI oraz 53% uczniów klas III. Z biblioteki publicznej korzysta 23% naszych ankietowanych uczniów klas IV - VI. (Również rodzice potwierdzają, że najwięcej książek czytanych przez ich dzieci pochodzi z biblioteki szkolnej).

Wszyscy uczniowie klas III w wypełnionych przez siebie ankietach podali, że lubią czytać i wypożyczają książki w bibliotece szkolnej. Uczniowie twierdzą, że przychodzą do biblioteki, ponieważ lubią czytać książki (50%). Przychodzą, aby wypożyczyć książkę (21%), dlatego że chcą się czegoś dowiedzieć, bo w bibliotece są fajne i ciekawe książki. Jeden uczeń deklaruje, że przychodzi bo lubi bibliotekę, a jeden - bo jest w niej cicho. Zarówno z ankiet jak i obserwacji można wynioskować, że biblioteka szkolna zaspokaja potrzeby badanych uczniów klas młodszych, którzy w zdecydowanej większości (55%) nie chcą niczego zmieniać, bo lubią bibliotekę taką jaka jest.

Inaczej kształtuje się sytuacja w przypadku uczniów klas IV - VI. Tylko 38% nie widzi potrzeby wprowadzania zmian w bibliotece. Wprawdzie 17% uczniów oceniło zbiory biblioteki jako bogate, a 65% - jako wystarczające, ale można zauważyć pewną prawidłowość - uczniowie klas starszych (V, VI) gorzej oceniają zasobność księgozbioru biblioteki. Większość z nich wnioskuje o doposażenie biblioteki w nowe, atrakcyjne dla nich pozycje książkowe oraz w lektury. Uczniowie podają tytuły i tematykę książek, które - wg nich - powinny znaleźć się w zbiorach biblioteki. Co ciekawe, wśród tytułów sugerowanych przez uczniów znajdują się takie, które już są w bibliotece. Świadczy to o braku informacji na temat zasobów biblioteki wśród niektórych uczniów klas starszych.

Również rodzice uważają, że biblioteka powinna uzupełnić swoje zbiory o nowe, atrakcyjne dla dzieci pozycje, a ponadto biblioteka powinna się skupić na lekturach obowiązkowych i uzupełniających.

• **Jakie są oczekiwania dzieci, rodziców i nauczycieli w zakresie wyposażenia biblioteki szkolnej? Jakie działania mogą usprawnić pracę biblioteki?**

Wszyscy użytkownicy w znacznej mierze są zadowoleni z obecnego stanu i działalności biblioteki szkolnej. Większość badanych uczniów nie widzi potrzeby wprowadzania zmian w bibliotece. Niektórzy wprowadziliby zmiany w wystroju biblioteki.

Zdecydowana większość badanych uczniów klas trzecich nie chce niczego zmieniać - 21 osób (55%), bo lubi bibliotekę taką jaka jest. Sporo uczniów klas III uważa, że w bibliotece jest wszystko czego potrzebują (13%). Uczniowie sugerują zmiany dotyczące wyglądu i wystroju biblioteki - (16%), żeby było bardziej kolorowo, więcej dekoracji i więcej miejsca. Nasi trzecioklasiści odwiedzają bibliotekę, bo lubią czytać książki i chętnie je wypożyczają. Niektórzy mają świadomość, że dzięki książkom wzbogacają swoje wiadomości i poszerzają wiedzę.

24% uczniów klasy czwartej nie zmieniliby niczego, bo jest - wg nich - dobrze. Większość ankietowanych nie podaje nic - nie ma pomysłu na zachęcenie uczniów do czytania.

39% uczniów klasy piątej nie widzi potrzeby wprowadzania zmian w bibliotece, bo - wg nich - jest dobrze. Dwie osoby podają, że nie wiedzą, co można byłoby zmienić.

35% uczniów klasy szóstej nie widzi potrzeby wprowadzania zmian w bibliotece. 2 osoby nie wiedzą, co można byłoby zmienić.

Oczekiwania wobec biblioteki dotyczą głównie wzbogacenia księgozbioru. Ankietowani - zarówno rodzice, nauczyciele jak i uczniowie - oczekują większej ilości lektur oraz nowości wydawniczych.

Ponadto uczniowie klas III proponują wprowadzenie wypożyczania e-booków (2). Jeden uczeń sugeruje, aby uczniowie klas trzecich mogli również pomagać podczas wypożyczeń (*obecnie pomagają uczniowie od klasy czwartej*). Dwoje ankietowanych, chciałoby, żeby w bibliotece było cisza. Jedna osoba proponuje, żeby w bibliotece można było kupować książki, a jedna - aby biblioteka prowadziła zbiórkę książek dla dzieci z Domu Dziecka.

Propozycje uczniów klasy IV to: telewizor w bibliotece, nagrody dla czytelników, napoje dla uczniów, możliwość korzystania z biblioteki podczas lekcji wychowawczych. Jedna osoba chciałaby, aby uczniowie mogli częściej dyżurować w bibliotece.

Ciekawą propozycją uczniów klas V jest wybór książki miesiąca. Jedna osoba proponuje szerszą reklamę biblioteki, a jedna - wydłużenie terminu zwrotu książek do 2 miesięcy. Spora grupa uczniów klas piątych (21%) uważa, że zachętą do czytania książek byłyby oceny lub punkty za czytanie.

Wśród propozycji uczniów klas VI znalazły się: cukierki za wypożyczenia książek, ciekawe konkursy, nagrody za najwięcej przeczytanych książek, rozmowy o ciekawych książkach, kółko czytelnicze oraz sugestie dotyczące unowocześnienia biblioteki i jej pomalowania.

Wśród działań mogących skłonić uczniów do czytania książek rodzice wymieniali konkursy czytelnicze, zajęcia w bibliotece, spotkania z autorami książek, organizowanie spotkań i rozmów przy książce, zabawy zachęcające do czytania, kółko czytelnicze, kółko teatralne, promocja czytania, dni otwarte, pogadanki w bibliotece, informacje o nowościach wydawniczych. Była również propozycja konkursu na Czytelniczą Klasę Roku - za zdobycie największej ilości punktów na koniec roku klasa otrzymuje nagrodę pieniężną (sponsorem może być Rada Rodziców).

Niektórzy rodzice oczekują że biblioteka w ramach pedagogizacji uświadomi rodzicom , że książka w rękach dziecka odgrywa ważną rolę i jest ważna dla każdego .

Jednak większość rodziców nie udzieliła odpowiedzi na pytanie lub podała , że nie wie. Jedna osoba podała , że w dobie internetu nie widzi takich działań .

Dyrektor oczekuje , że biblioteka szkolna będzie realizowała swoje zadania statutowe w zakresie gromadzenia , opracowania i udostępniania wszystkich materiałów bibliotecznych. Ponadto dyrektor oczekuje , że biblioteka szkolna będzie podejmować działania w zakresie rozbudzania i rozwijania zainteresowań uczniów , upowszechniania czytelnictwa oraz wyrabiania i pogłębiania nawyków samokształcenia.

- ***Czy w szkole realizuje się treści podstawy programowej w zakresie rozwijania kompetencji czytelniczych? Jaki jest poziom kompetencji czytelniczych uczniów?***

Uczniowie SP nr 38 w Bytomiu nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej ze szczególnym uwzględnieniem rozwijania kompetencji czytelniczych oraz upowszechniania czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży podczas wszystkich edukacji i przedmiotów.

W szkole podejmowane są działania wpływające na rozwój edukacji czytelniczej wśród których do najczęściej stosowanych przez nauczycieli należą : doskonalenie techniki czytania głośnego i cichego ze zrozumieniem , własny przykład [czytanie dzieciom] , wspólne czytanie z dziećmi , stosowanie zabaw z wykorzystaniem utworów literackich , korzystanie z czasopism , konkursy czytelnicze , wyjazdy do teatru .

Wśród form rozwijania kompetencji czytelniczych docenianych przez nauczycieli znalazły się również : godziny zajęć z ciekawą książką , wyjścia do biblioteki szkolnej i organizacje lekcji bibliotecznych , kontrola czytelnictwa , testy na znajomość lektur i ciekawych książek .

Nauczyciele organizując zajęcia z wykorzystaniem tekstów z podręcznika podczas zajęć zachęcają dzieci do porównywania zdarzeń z tekstu z ich własnymi doświadczeniami , motywują do samodzielnego czytania tekstu , rozmawiają z dziećmi na temat przesłania tekstu i jego głównego problemu wykorzystują utwory do pisania przez dzieci różnych form wypowiedzi , wykorzystują tekst do ćwiczeń językowych , organizują samodzielne czytanie przez dzieci z podziałem na role zachęcają do własnej interpretacji utworów.

Niektórzy nauczyciele wykorzystują tekst do pisania przez dzieci różnych form wypowiedzi , wykorzystują tekst do analizowania danych , organizują inscenizacje fragmentów omawianych tekstów .

Wszyscy nauczyciele na większości zajęć stwarzają warunki do kształtowania się kompetencji czytelniczych , dają swoim uczniom możliwość kształtowania umiejętności wykorzystywania i przetwarzania tekstów , dają możliwość kształtowania umiejętności czytania .

Nauczyciele podają , że na swoich lekcjach najwięcej czasu poświęcają na doskonalenie takich umiejętności czytelniczych jak : czytanie i rozumienie tekstów literackich, poprawne gramatyczne wypowiedzianie się na różne tematy, głośne czytanie tekstów z właściwą intonacją, czytanie i rozumienie tekstów użytkowych , czytanie krytyczno-twórcze różnych tekstów (analizowanie tekstu) , umiejętność dyskusowania i wymiany poglądów, samodzielne interpretowanie tekstów literackich.

Został również opracowany schemat realizowania treści podstawy programowej z edukacji

czytelniczej i medialnej na poszczególnych edukacjach (kl.I - III) i przedmiotach (kl.IV - VI) - rok szkolny 2015 / 2016 .

Na nawyki czytelnicze i rozwój kompetencji czytelniczych w dużym stopniu wpływa rodzina .Rodzice często kierują rozwojem gustów czytelniczych swoich dzieci i wpływają to na rozwijanie motywacji czytelniczych dzieci. Badani rodzice uczniów naszej szkoły mają świadomość jak ważny jest kontakt dziecka z książką i deklarują , że wspierają dzieci w rozwijaniu umiejętności czytelniczych.

Wszyscy badani rodzice naszych uczniów twierdzą , że zachęcają swoje dzieci do czytania . Najczęściej rodzice zachęcają poprzez rozmowę na temat książek , wspólne czytanie , zapisanie dziecka do biblioteki oraz zachęcanie do udziału w konkursach czytelniczych.

Prawie wszyscy uważają również , że kontakt z książką w domu rodzinnym jest ważny .Tylko jeden rodzic podał , że kontakt ten nie jest ważny .

Prawie wszyscy rodzice uczniów klas III stwierdzają , że czytają z dzieckiem - często - 30%, czasami - 67% . Tylko jedna osoba podała , że nie wcale nie czyta z dzieckiem.

Uczniowie klas III odpowiadając na pytanie : *Kto zachęca cię do czytania ?* potwierdzają aktywność rodziców , bo aż 77% podało że rodzice . Ponadto wśród osób motywujących do czytania wymienili nauczyciela (53%) i bibliotekarza (21%) .

- ***W jaki sposób w naszej szkole jest upowszechniane czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży?***

Z przeprowadzonych badań dotyczących czytelnictwa wynika, że systematycznie maleje liczba czytelników. Młodzież szkolna nie lubi czytać, wolny czas woli spędzać przy komputerze lub przed telewizorem. Nauczyciele poloniści mają coraz większy problem z wyegzekwowaniem przeczytania lektury. Uczniowie zamiast lektur czytają tylko ich streszczenia lub zastępują czytanie lektur oglądaniem filmów. W związku z tym zauważa się ubożenie słownictwa uczniów, nieumiejętność wyrażania własnych myśli i sądów.

Zadaniem nauczyciela bibliotekarza jest zastosowanie takich form pracy z książką, które będą atrakcyjne dla młodego odbiorcy i skłonią go do kontaktu z biblioteką.

W naszej bibliotece szkolnej podejmowane są działania mające na celu upowszechnianie czytelnictwa .

1. Wzbogacanie księgozbioru

Na podstawie przeprowadzonych badań ewaluacyjnych można stwierdzić , że wszyscy ankietowani - zarówno rodzice , nauczyciele jak i uczniowie oczekują wzbogacenia księgozbioru .

Biblioteka - w miarę możliwości -systematycznie powiększa zbiory o pozycje poszukiwane i atrakcyjne dla jej użytkowników. Pozycje te pozyskiwane są głównie z darów od uczniów i rodziców poprzez kontakty z hurtowniami i wydawnictwami oraz dzięki kiermaszom .

Organizowanie kiermaszy to z jednej strony sposób na wzbogacenie zbiorów bibliotecznych ale również stworzenie możliwości zakupu książek po niskich cenach. Pozytywnym aspektem takiego kiermaszu jest też możliwość przeglądania nowości przez zainteresowanych uczniów .

Nasza szkoła jest jedną z prawie 10 000 szkół, które przystąpiły do programu Ministerstwa Edukacji Narodowej „*Książki naszych marzeń*”. Cele tego programu to : zapobieganie negatywnej tendencji niskiego poziomu czytelnictwa i doposażenie bibliotek szkolnych w nowości wydawniczej lektury

szkolne co ułatwi realizowanie podstawy programowej kształcenia ogólnego oraz rozwijanie kompetencji i uzdolnień dzieci i młodzieży.

W roku szkolnym 2015 / 2016 uczniowie , rodzice oraz nauczyciele podali swoje propozycje książek, które powinny zasilić zbiory biblioteki szkolnej. W listopadzie 2015 r. do biblioteki zostały zakupione książki zgodnie z podanymi sugestiami . Wśród zakupionych pozycje znalazły się głównie książki beletrystyczne ,ale były również pozycje popularnonaukowe o tematyce interesującej uczniów naszej szkoły. Zakupiono 150 nowości wydawniczych o wartości 2712 zł.

2. Formy pracy z czytelnikiem

Biblioteka kształtuje kulturę czytelniczną poprzez różnorodne formy pracy z użytkownikiem. Nauczyciel bibliotekarz prowadzi różne formy upowszechniania czytelnictwa, np.: konkursy, wystawy, spotkania z autorami, współpraca z Miejską Biblioteką Publiczną .Formy zajęć bibliotecznych obejmują pracę z klasami, grupami oraz porady i konsultacje indywidualne. Celem zajęć bibliotecznych jest przygotowanie użytkownika do świadomego wyszukiwania, selekcjonowania, przetwarzania i wykorzystywania informacji. Nauczyciel bibliotekarz kształtuje umiejętności korzystania ze zbiorów i warsztatu informacyjnego biblioteki.

Wszyscy uczniowie klas pierwszych, po zakończeniu pierwszego semestru , podczas zajęć z edukacji czytelnicznej (pasowanie) stają się czytelnikami biblioteki szkolnej.

3. Promocja czytelnictwa i czytelników

- ▶ *Jak czytamy* - plansza z informacją o wynikach czytelnictwa klas w danym miesiącu ;
- ▶ informacje o wynikach czytelnictwa klas (zbiorcze) po I semestrze i na zakończenie roku szkolnego ;
- ▶ wykaz najlepszych czytelników w danym miesiącu - w bibliotece i na terenie szkoły oraz na stronie internetowej szkoły ;
- ▶ nagrody i dyplomy dla najlepszych czytelników podczas akademii z okazji zakończenia roku szkolnego

4. Reklama biblioteki i jej księgozbioru

Biblioteka prowadzi następujące formy reklamy : stała wystawka nowości książkowych w bibliotece ; półka z książkami polecanymi *Warto przeczytać* , wystawki tematyczne , gazetki promujące czytelnictwo oraz książki , gazetki okolicznościowe i tematyczne .

5. Współpraca z nauczycielami i rodzicami

Bibliotekarz na bieżąco współpracuje z nauczycielami .Co miesiąc omawiany jest stan czytelnictwa w klasie na podstawie imiennych wykazów dostarczanych przez bibliotekarza . Informacje o czytelnictwie dzieci są przekazywane rodzicom za pośrednictwem wychowawców .

Ponadto uczniowie SP nr 38 w Bytomiu nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej ze szczególnym uwzględnieniem rozwijania kompetencji czytelnicznych oraz upowszechniania czytelnictwa podczas wszystkich edukacji i przedmiotów.

Wszystkie podejmowane przez bibliotekę działania wpływają na to , że czytelnictwo naszych uczniów wypada korzystniej niż wyniki opublikowane w Raporcie *Czytelnictwo dzieci i młodzieży*

który został opracowany przez Zofię Zasacką i opublikowany przez Instytut Badań Edukacyjnych we wrześniu 2014 r. - wg *ogólnopolskiego RAPORTU 20% uczniów czyta codziennie* (w naszej szkole 36% uczniów klas IV- IV) .

Wg RAPORTU uczniowie, którzy deklarują czytanie książek co najmniej raz w tygodniu, stanowią 48% ogółu badanych - w naszej szkole 40%.

Zdecydowanie mniej jest w naszej szkole osób , które sięgają po książkę kilka razy w roku (1 % - wg *RAPORTU* ponad 20%) .

Na tle badań ogólnopolskich czytelnictwo w naszej szkole wypada korzystniej , ale można również zaobserwować stałą tendencję spadkową. Wskazuje na to :

- zmniejszająca się liczba czytelników (uczniów korzystających z księgozbioru wypożyczalni) - *liczba ta w całym badanym okresie oscylowała między 95% a 100 % ogółu uczniów naszej szkoły - niestety w roku szkolnym 2015/2016 po raz pierwszy spadła do 94% ; należy też zwrócić uwagę , że wielu z naszych czytelników to tzw. czytelnicy szkolni - czytają tylko lektury szkolne (wśród uczniów klas IV - VI 69% najczęściej sięga po lektury) , a co raz mniej jest czytelników aktywnych czytających lektury szkolne oraz książki z własnego wyboru .*
- malejąca liczba wypożyczeń książek przy zwiększającej się liczbie uczniów - *w roku szkolnym 2007/2008 163 uczniów wypożyczyło łącznie 5202 książki , natomiast w roku szkolnym 2015/2016 204 uczniów wypożyczyło ogółem 2729 książek .*
- spadek średniej wypożyczeń na 1 ucznia - *w roku szkolnym 2007/2008 wynosiła 32 , a w roku szkolnym 2015 / 2016 tylko 13,4*
- spadek czytelnictwa wśród uczniów wszystkich klas . *Wprawdzie średnia wypożyczeń ok.20 książek na 1 ucznia występująca w klasach II - III (pierwsza klasa wypożycza książki dopiero od drugiego półrocza) na pewno przekracza średnią krajową , ale przed rokiem 2011 śrenia wynosiła 40 i więcej .Również średnia wypożyczeń w klasach IV - VI jest wyższa od krajowej , ale od kilku lat spada - najbardziej jest to widoczne w przypadku uczniów klas V i VI .*

Analiza statystyk bibliotecznych wskazuje również na fakt mniejszego zainteresowania beletrystyką - jest wyraźny spadek wypożyczeń pozycji z zakresu literatury pięknej , natomiast wypożyczenia książek popularnonaukowych utrzymuje jest na stałym poziomie od 2007 roku .

- ***Czy w szkole prowadzi się analizę czytelnictwa dzieci i młodzieży?***

Biblioteka regularnie prowadzi pomiar czytelnictwa w szkole. Wypożyczenia poszczególnych klas są rejestrowane codziennie w zeszycie wypożyczeń (*wykazywana jest liczba uczniów danej klasy ,która odwiedziła w danym dniu bibliotekę oraz ilość wypożyczonych przez nich książek*) .Co miesiąc w bibliotece aktualizowany jest wykaz czytelnictwa poszczególnych klas oraz podawane są do wiadomości nazwiska najlepszych czytelników miesiąca .

Raz w miesiącu informacje o czytelnictwie uczniów dostarczane są wychowawcom - bibliotekarz opracowuje imienne wykazy czytelnictwa . Na zakończenie I semestru i na zakończenie roku szkolnego bibliotekarz opracowuje zbiorcze zestawienie czytelnictwa klas , które prezentowane jest na konferencji klasyfikacyjnej.

Od wielu lat nasza biblioteka prowadzi ewidencję czytelnictwa uczniów. Służy ona zarówno do promocji czytelnictwa wśród uczniów jak też do opracowania zestawień czytelniczych na podstawie których można wywnioskować jakie są tendencje czytelnicze w naszej szkole .

Ponadto w bibliotece SP nr 38 jest przeprowadzane badanie jakości pracy biblioteki , uwzględniające pomiar czytelnictwa na przestrzeni kilku lat . Badania takie do tej pory przeprowadzane były w 2005 roku oraz w 2009 roku.

Ewaluacja *Czytelnictwo uczniów, działania szkoły w zakresie rozwijania kompetencji czytelniczych oraz upowszechniania czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży* , której wyniki zostały zaprezentowane w niniejszym raporcie - to kolejne badanie służące m.in. analizie czytelnictwa naszych uczniów.

Wyniki tych badań służą opracowaniu wniosków i stanowią podstawę do korekty planów pracy biblioteki i szkoły i są wytyczną do korekty programu upowszechniania czytelnictwa w SP nr 38 w Bytomiu .

- ***Jaki rodzaj literatury jest czytany przez uczniów?***

Czytanie książek przez uczniów należy rozpatrywać w kontekście dwóch sytuacji czytelniczych, które mają różne uwarunkowania i stoją za nimi różne motywacje czytelnicze.

Pierwsza to czytanie poza obowiązkami szkolnymi, w którym decydującą rolę odgrywa własny wybór ucznia, będący konsekwencją jego indywidualnych zainteresowań, potrzeb i motywacji czytelniczych.

Druga sytuacja czytelnicza wynika z obowiązku szkolnego, określana jest wymogami programu szkolnego i oczekiwaniami formułowanymi przez nauczyciela.

Uczniowie naszej szkoły (podobnie jak ich rodzice) najchętniej sięgają po beletrytykę, Dominują opowiadania i powieści o różnej tematyce.

Uczniowie klas III wśród najchętniej czytanych przez siebie książek wymieniają przygodowe i przyrodnicze (również popularnonaukowe) oraz komiksy (wg ich rodziców - opowiadania ,bajki i baśnie) .

Uczniowie klas IV - VI najczęściej sięgają po lektury (69%) .Najpopularniejszym typem książek jest literatura fantastyczna (51%) i przygodowa dla dzieci młodzieży (35%) . Wśród swoich ulubionych książek uczniowie wymieniali cykl powieściowy opisujący przygody *Harry'ego Pottera*. Dużą popularnością cieszy się również cykl powieści Clive'a Staplesa Lewisa *Opowieści z Narnii*. W tym wypadku wybór uczniów zbiega się z wymogami stawianymi na lekcjach języka polskiego. Kolejne na liście bestsellerów są takie pozycje, jak: *Hobbit* Johna Ronalda Tolkiena, *Zwiadowcy* Johna Flanagana oraz *Magiczne drzewo* Andrzeja Maleszki. a także *Więzień labiryntu* , *Wojownicy* .

Kolejny pod względem liczby czytelniczych wyborów typ literatury to książki skierowane do dzieci w młodszym wieku (12–13 lat). Wśród najchętniej czytanych znajduje się cykl humorystycznych historii Jeffa Kinneya *Dziennik cwaniaczka* oraz Franceski Simon *Koszmarny Karolek*. Wśród książek wymienianych przez uczniów są *Mikołajek* , *Dynastia Miziołków* , *Marysia Rebusek* oraz książki z serii *Zaopiekuj się mną* ,

Dużą poczytnością cieszą się komiksy: wybiera je 29% czytających , częściej chłopcy niż dziewczęta.

Sporym zainteresowaniem cieszą się też książki popularnonaukowe (27%) oraz książki hobbistyczne i poradniki (18%) . Są to bardzo różne wydawnictwa, w większości ilustrowane

encyklopedie, kompendia wiedzy przeznaczone dla dziecięcego odbiorcy. Uczniowie najczęściej preferują książki przyrodnicze o zwierzętach, sportowe, motoryzacyjne. Wśród poradników i książek hobbistycznych dominują pozycje z zakresu plastyki (rysowanie, papieroplastyka).

Kolejne pod względem poczytności typy książek to baśnie i wiersze dla dzieci (*Andersen, bracia Grimm, Tuwim, Brzechwa, Konopnicka*).

VI. Wnioski i rekomendacje

Wniosek	Rekomendacja
<p><i>W szkole realizuje się treści podstawy programowej w zakresie rozwijania kompetencji czytelniczych</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓Nadal stwarzać uczniom warunki do kształtowania kompetencji czytelniczych. ✓Nadal stwarzać uczniom warunki do kształtowania umiejętności wykorzystywania i przetwarzania tekstów na wszystkich edukacjach. ✓Nadal stosować różnorodne metody i formy pracy z tekstem oparte na żywym słowie i twórczej działalności uczniów
<p><i>Organizacja biblioteki pozwala uczniom korzystać z zasobów książkowych w domu i w czytelniku. Godziny otwarcia biblioteki i czytelnika są dostosowane do potrzeb i możliwości wszystkich uczniów.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓Ustalić czas otwarcia biblioteki w sposób umożliwiający korzystanie z niej wszystkim uczniom w roku szkolnym 2017 / 2018 (w związku z reformą lekcje będą się odbywać na II zmiany).
<p><i>Zbiory, jakkolwiek dostosowane do potrzeb czytelników, to jednak zawierają niewielką liczbę książek z literatury młodzieżowej i według uczniów klas starszych księgozbiór biblioteki nie zaspakaja potrzeb czytelniczych.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓W miarę możliwości finansowych systematycznie wzbogacać księgozbiór zgodny z potrzebami i oczekiwaniami dzieci. ✓W dalszym ciągu pozyskiwać pozycje wzbogacające zbiory biblioteki - z darów od uczniów i rodziców, poprzez kontakty z hurtowniami i wydawnictwami oraz dzięki kiermaszom. ✓W związku z reformą oświaty i poszerzeniu listy lektur - uzupełnić księgozbiór biblioteki o nowe pozycje, zgodnie z nową podstawą programową. ✓Brać udział w programach organizowanych przez MEN – pozyskiwać środki oraz kontynuować zakup książek proponowanych przez dzieci oraz lektur szkolnych.

Wniosek	Rekomendacja
<p><i>Na tle badań ogólnopolskich czytelnictwo w naszej szkole wypada korzystniej, ale można zaobserwować stałą tendencję spadkową.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓Zwiększyć atrakcyjność oferty biblioteki szkolnej poprzez pozyskanie nowych pozycji zgodnych z preferowanymi zainteresowaniami uczniów. ✓Zachęcić uczniów do własnej pracy twórczej, w której wykorzystają treści przeczytanych książek. ✓Zachęcać uczniów, do poszukiwania nowości czytelniczych poza kanonem lektur szkolnych ✓Podejmować działania zachęcające do czytania książek: imprezy czytelnicze, wzrost aktywności biblioteki . ✓Systematycznie monitorować czytelnictwo w klasie i zachęcać do wypożyczania książek z biblioteki szkolnej.
<p><i>Rodzice i uczniowie nie posiadają pełnej informacji na temat godzin pracy i zasobów biblioteki</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓Opracować inne (<i>oprócz istniejących</i>) formy informowania o godzinach pracy biblioteki . ✓Opracować sposoby przekazywania informacji o nowościach , tak aby informacja o tym , że biblioteka posiada interesujące uczniów tytuły dotarła również do uczniów , którzy rzadko odwiedzają bibliotekę .
<p><i>Nauczyciele w niewielkim stopniu korzystają z zasobów biblioteki szkolnej.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓Treści zawarte w książkach metodycznych dla nauczycieli są nieaktualne - należy przeprowadzić selekcję księgozbioru metodycznego dla nauczycieli i uzupełnić o pozycje zgodne z obowiązującą podstawą programową . ✓Zachęcić nauczycieli do zapoznania się z ofertą biblioteki w zakresie nauczanych przez nich przedmiotów. oraz do planowania w miarę możliwości pracy dydaktycznej i wychowawczej w oparciu o zasoby biblioteki szkolnej.
<p><i>Biblioteka szkolna współpracuje z Filią nr 20 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bytomiu</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓Należy kontynuować wieloletnią współpracę z Filią nr 20 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bytomiu w zakresie promowania czytelnictwa (m.in. konkursy, imprezy czytelnicze)
<p><i>Rodzice uczniów naszej szkoły mają świadomość jak ważny jest kontakt dziecka z książką i deklarują, że wspierają dzieci w rozwijaniu umiejętności czytelniczych, ale nie są zainteresowani ofertą biblioteki szkolnej.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓Utwardzać rodziców w przekonaniu , że kontakt z książką w domu rodzinnym jest ważny . ✓Zachęcać rodziców uczniów klas młodszych do czytania dziecku i wraz z dzieckiem ✓Uświadamiać rodzicom jaki wpływ ma czytanie książek na osiągnięcie sukcesu edukacyjnego przez dziecko.
<p><i>Rodzice i uczniowie posiadają księgozbiory domowe.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓Zachęcać rodziców do budowania domowych księgozbiorów. ✓Uświadamiać rodzicom, że wielkość domowego zbioru książek powyżej 150 egzemplarzy świadczy o trosce rodziców o rozwój dziecka.

